

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210

ta 90 D, za četrt leta
v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 10. julija 1924.

Telefon štev.

STEV. 81.

Revizija prisilnega poravnalnega postopanja izven stečaja.

(Referat dr. Jos. Pretnarja na seji združenih odsekov Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani dne 3. junija 1924.)

I.

Na letošnjem skopljanskem gospodarskem kongresu je bila sprejeta med resolucije tudi zahteva po reviziji sedaj veljavnih zakonitih predpisov o poravnalnem postopanju izven stečaja. Povod temu je dalo rapidno naraščanje števila poravnalnih postopanj izven konkurza in vedno pogostejše zlorabe te institucije na škodo upnikov in realne trgovine sploh.

Dožim en del gospodarske javnosti zahteva le gotove garancije proti zlorabi poravnalnega postopanja, so številni glasovi, posebno iz Srbije, ki zahtevajo, da se ta institucija sploh odpravi in vsak insolvent brez pardona požene v konkurz.

V mesecu avgustu se ima na podlagi preje navedene skopljanske resolucije sestati v Beogradu anketa zbornic, ki naj izdela zakonski projekt o prisilni poravnavi izven stečaja ter ga predloži vladi. Ker je pozvana k sodelovanju tudi naša zbornica, je potrebno, da se v ta namen določi glavne smernice, ki naj bi se uveljavile pri redakciji izven stečajnega prisilno-poravnalnega zakona.

Sedaj za celo kraljevino veljavni zakon odnosno naredba o prisilni poravnavi izven stečaja, je kopija avstrijskega zakona iz leta 1919. Od leta 1916. so veljali sedanji naši predpisi o prisilni poravnavi izven stečaja le v Hrvaški in Slavoniji, s členom 13. zakona o budžetskih dvanajstinah za januar in februar 1922 pa so bili razširjeni na celo kraljevino z veljavnostjo od 1. januarja 1922. Srbija in Črna gora prisilnega poravnalnega postopanja izven stečaja nista poznali, dasi je bilo sprejeto v zakonodajo večine modernih držav, kakor Belgije v letu 1883, dalje Francoske, Švicarske, Angleške, Avstro-Ogrske, Danske, Španske in Portugalske. Poravnava je bila v Srbiji možna v konkurzu. Tozadevne določbe v čl. 66.—70., odnosno v čl. 153. srbskega stečajnega zakona iz leta 1851. pa so izredno pičle in kratke.

Uvedba prisilnega poravnalnega postopanja izven konkurza povzroča v mnogih krajih naše kraljevine sicer razočaranje in rodila je tudi za naš trgovski kredit v inozemstvu izredno škodljive posledice. To pa ne sme biti vzrok, da institucijo, ki so jo sprejele številne druge moderne države, in ki je — pravilno uporabljena — velike koristi za naše gospodarstvo, le radi sedanjih pomanjkljivosti in številnih zlorab kratkoma zavržemo. Treba je le ukreniti potrebno, da se s primernimi ukrepi čim najbolj omejijo zlorabe in uredi postopanje tako, da bo prisilna poravnava dosegla svoj pravi namen.

Konkurz vodi k popolni razprodaji insolventovega premoženja, dolžnika pa povrh tega onečasti, mu vzame ves kredit in dostikrat vsako možnost, da bi se še kdaj udeleževal kot samostojna ekonomska edinica. Mnogokrat popolnoma poštenega in vestnega gospodarja prisili, da se radi eksistence poslužuje raznih skritih in nedopustnih načinov udejstvovanja, kakor posebno poslovanja pod imenom svoje žene ali drugih blizu mu stojičih oseb. Če je padel v insolvenco po nesreči, brez lastne krivde, vzlic realnemu, poštenemu in vestnemu gospodarstvu, njegovo uničenje ne pomeni le zanj in njegovo družino težkega udara, temveč škoduje tudi na-

rodnemu gospodarstvu sploh. Temu je odtegnjena sposobna in delovna moč.

Konkurz pa uničuje tudi vrednote. Z zrušenjem dolžnikovega gospodarskega podjetja je zvezano razdejanje njegove vrednosti. Na prisilni razprodaji se dosežejo običajno le cene, ki so daleko pod pravo vrednostjo. Mnoge premičnine, nepremičnine in pravice, katerih vrednost bazira ravno na obstoju dolžnikovega podjetja, pridejo radi razkosanja in prisilne razprodaje dostikrat ob vsako ceno. Konkurno postopanje se vleče v mnogih primerih celo v leta in kar je najobčutnejše, pogoltno za docela neproduktivne posle ogromne stroške. Ruin ene gospodarske edinice potegne za seboj prav rad še druge in tako se zle posledice konkurza prenašajo na cel gospodarski organizem.

Namen prisilne poravnave je, omogočiti dolžniku in upniku, da se izogneta žrtvam, ki jih povzročata za oba v materijelnem, za dolžnika povrh tega še v osebnem, moralnem oziru konkurz. Prisilna poravnava naj reši, kar se sploh rešiti da. Dolžniku naj nudi možnost, da se kot gospodarski subjekt more samostojno udeleževati tudi še nadalje, upniku pa omogoči percentuelno kritje iz preostalega dolžnikovega premoženja, kolikor je to pri danih razmerah sploh mogoče. Skušnja kaže, da pri pravilno izvedenemu poravnalnem postopanju odrežejo upniki povečini mnogo bolje, kakor pa v konkurzu. Če ne gre drugega, dobijo vsaj oni del premoženja več, ki bi ga sicer pogoltnili stroški konkurza, ki so v primeri z insolventovim aktivnim premoženjem navadno izredno veliki. Spomnim naj tu na sicer pretirano, a vendar značilno izjavo nekega sodnika k predlogu za revizijo konkurznega postopanja. Po njegovem mnenju naj bi konkurzne določbe imele le dve točki: 1. nad dolžnikom se ima izvesti konkurz, 2. vse premoženje naj se izroči konkurznemu upravitelju. Za upnike izredno važno in koristno je, da se dolžnikom v pogostih primerih posreči dobiti pomoč svoje in sorodnikov, če ti vidijo, da mu s tem ohranijo eksistenco in omogočijo gospodarsko obnovo. V primeru konkurza bi upniki s prispevki insolventovih rojakov gotovo ne mogli računati.

Trgovec, obrtnik ali industrijec dostikrat pri najprevidnejšem, realnem in rednem gospodarstvu zagazi brez lastne krivde, le radi nastopa nepričakovanih gospodarskih izprememb in drugih vplivov v plačilne težkoče. Temelji, na katerih je bazirala njegova trgovsko mogoče popolnoma pravilna kalkulacija, so se zrušili. En neuspeh potegne za seboj še drugega in preje aktivna bilanca se mu nepričakovano prevrže v pasivno. To je bilo mogoče že v normalnih predvojnih časih, tem lažje pa se more zgoditi danes, ko valuta še vedno več ali manj koleba, ko razne izpremembe carinskih in prometnih predpisov in tarifov ter drugi s poštev prihajajoči faktorji kalkulacijo včasih naenkrat bistveno prevržejo in ko pogoste nepredvidene plačilne težkoče dolžnikov potegnejo za seboj tudi upnika, tako da postane napram svojim upnikom sam insolventen.

V takih primerih insolvenca gotovo ne bi bilo na mestu, da se dolžnika brezobzirno požene v konkurz, da se mu razbije podjetje in še ostalo pre-

moženje razproda na javni dražbi, njega samega pa za vedno stigmatizira s sramotnim žigom kreditorja.

Praksa posebno prošlega leta pa žal kaže, da se poslužujejo, ali vsaj skušajo poslužiti prisilne poravnave tudi elementi, ki nikakor ne zaslužijo dobrote, ki jo nudi ta za gospodarstvo sicer tako koristna institucija. Mnogokateroga je spravila v insolvenco njegova lehkomišelnost, zapravljivost in nesposobnost. Uvidel je, da mu gre gospodarstvo rakovo pot, a vzlic temu še vedno dela kupčije in se zakopava vedno bolj globoko v dolgove. So pa tudi mnogi, ki izigravajo poravnavo v špekulativne namene ter se skušajo celo obogatiti na škodo upnikov. Niso redki primeri, ko dolžnik jemlje na upanje, ne da bi imel sploh namen kdaj v redu plačati. Računa že vnaprej, da pride do poravnave, ko bodo

upniki iz lastnega interesa prisiljeni izbrati prisilno poravnavo kot manjše zlo, kakor pa da v konkurzu izgube še več. Dogajajo se razne mahinacije s fingiranimi terjatvami, ki naj bi zvišale kvoto na škodo resničnih upnikov, premoženje se prikriva in spravljaja na varno. Tudi se hoče s prisilno poravnavo mnogokrat uiti preteči eksekuciji ali konkurzu, pri čemer dolžnik računa, da bo poravnalo postopanje upnike omehčalo in utrudilo, da bodo sprejeli in se zadovoljili s ponudeno kvoto.

Taki elementi poravnave seveda ne zaslužijo, ker namena, ščititi te vrste dolžnike, ta ustanova nima. To dokazujejo določbe tozadevne naredbe, s katerimi je zakonodajalec preskrbel, da se kulpozni in fravdolozi insolventi ne morejo okoristiti s prisilno poravnavo. (Konec prih.)

Gibanje cen v naši veletrgovini.

Beograjski »Privredni pregled« priobčuje v 27. številki z dne 6. julija t. l. nastopne podatke o gibanju cen v naši veletrgovini:

Doba	Poljedelski pridelki	Živila in mesni izdelki	Sadje in zelenjava	Stavbeni material	Kolonijalno blago	Industrijski izdelki	Skupni indeks
Povprečje v letu 1913.	100	100	100	100	100	100	100
jan. 1923.	2740	1901	912	2240	1954	2830	2098
jan. 1924.	2295	2626	910	2062	1667	2618	2034
febr. 1924.	2380	2886	994	2062	1685	2618	2101
mare 1924.	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924.	2351	2290	969	2060	1683	2484	1973
maj 1924.	2245	2082	1036	2132	1681	2292	1911
junij 1924.	2158	2211	1123	2161	1711	2340	1984

Celotna indeksna številka se je torej v mesecu juniju napram stanju v mesecu maju t. l. dvignila za 73 točk ali 8,7%. Cene v veletrgovini so poskočile v glavnem zaradi kolebanja dinarja, ki je tekom meseca junija t. l. padel v Zürichu od 6:95 na 6:40, v

Njujorku pa od 125 na 116, ali za 8%. Cene se niso zvišale v istem razmerju s padcem valute, ker se običajno ne prilagodujejo takoj kurzu valute.

Od posameznih skupin se je znižala edino skupina »poljedelski pridelki« za 87 točk. V tej skupini je ostala cena na isti višini le za živila, padla pa je cena za živalsko krmo, otrobe, seno, ker je bila prav ta cena prej jako visoka.

Skupina živine izkazuje zopet velike izpremembe. Dvignila se je tokrat za 129 točk ali 6%. V tej skupini so se povišale cene za govejo živino, ovce in jagnjeta, padla pa je cena za koze.

V skupini »sadje in zelenjava« so se povišale cene za 4%, v prvi vrsti zaradi tega, ker se cene za žganje spričo pričakovane slabe letošnje letine sliv stalno dvigajo.

Stavbeni material se je le neznatno podražil.

V skupini »kolonijalno blago« so se dvignile cene za sladkor, kavo in riž. Industrijski izdelki se zopet draže.

Proti krošnjarem.

Načelstvo Gremija trgovcev za politični okraj Brežice je prosilo okrajno glavarstvo, da izda na vse orožniške postaje nalog, da se krošnjariji glede obrtnih pravic strogo nadzirajo in da se proti vsakemu, ki bi kršil predpis obrtnega reda, strogo postopa. V svoji vlogi na okrajno glavarstvo izvaja načelstvo Gremija: Krošnjarstvo je pri sedanji razviti trgovini legitimnih trgovcev nepotrebno, izvzemši izdelkov domače (hišne) industrije, n. pr. ribniški izdelki in tem podobni. — Krošnjarstvo z manufakturnim in galanterijskim blagom je po zakonu nedopustno, tudi prejšnji zakoni ne poznajo dovoljenja krošnjarstva s takim blagom. — Veliko nevarnost za splošno varnost imetja tvorijo krošnjariji, ker kupujejo ukradeno blago in ga razpečavajo, kakor je slučaj, ko je bil trgovec Petan na Sromljah okraden in se je isto blago ponujalo v Artičah; — drugi slučaj — je bil okraden trgovec Kos v Podsredi, isto blago se je prodajalo ob Sotli; na štajersko-hrvaški meji se sploh trguje z ukradenim in vtihotapljenim blagom brez vse kontrole, ker nimajo orožniške postaje naloga obrtne liste in blago krošnjarem nadzorovati. — Obrt krošnjarja izvršujejo osebe, ki so delamrznne, sicer po svoji fizični moči za vsako delo zmožne, prodajajo cele dneve v tednu po vaseh, ob tržnih dnevih in nedeljah pa prodajajo v mestu pred očmi legitimnih trgovcev, ka-

kor v zasmeh obrtnim oblastem in trgovcem. — Država je vsled krošnjarjenja oškodovana na obrtnem, dohodninskem in prometnem davku, ker nima kontrole o obsegu prometa. — Nemoralnost take obrti leži na dlani, ker se na ta način podpira dvomljive elemente.

Na to vlogo je okrajno glavarstvo v Brežicah izdalo pod št. 205/3 z dne 24. junija t. l. sledečo okrožnico:

»Vsem orožniškim postajam! Ker se v zadnjem času pojavlja v okraju vedno večje število krošnjarjev, in to ne samo domačinov, temveč tudi inozemcev, proti katerim so v glavnem naperjene upravičene pritožbe legitimne trgovine, se daje naslovom v svrhu enotnega postopanja v naslednjem navodila glede izvrševanja krošnjarske obrti z naročilom, da se strogo postopa v smislu zakona ter vsak prestopnik naznaniti srezki oblasti.

Krošnjarstvo ureja na teritoriju Slovenije ces. patent z dne 4. septembra 1852, drž. zak. št. 252, ki je na tem teritoriju edino merodajen. Po njem (§ 3., točka a) odnosno po zmiselnih razlagi te točke smejo v Sloveniji krošnjariti samo naši državljani. Edino ti zamorejo dobiti v Sloveniji krošnjarsko dovoljenje v smislu §§ 2. do 7. in vizum v smislu § 8. Glede krošnjarstva tudi ne prihaja v poštev reciprociteta, ker krošnjarski patent ne vsebuje § 8. obč. reda sličnega določila.

Proti pripuščenju tujih krošnjarjev (tujih državljanov) govori tudi § 12. krošnjarskega patenta, ki dovoljuje krošnjarijenje samo z blagom tuzemskega izvora.

Legitimacijam belgrajske mestne uprave, izdanim rumunskim krošnjarjem, se ne bo priznala veljavnost.

Po naredbi trgovinskega ministra z dne 23. decembra 1881, zak. št. 2 iz leta 1882, je združenje krošnjarstva in sejmarstva nedopustna, tako da more ena in ista oseba izvrševati le enega ali drugega teh pridobitnih poslov. Nadalje je krošnjarjem izrecno prepovedano obiskovanje sejmov in prodajanje njihovih blaga na odprtih stojnicah ali ob tržnih prodajalnicah ob času sejma.

Temu v Sloveniji veljavnemu predpisu se morajo ukloniti tudi hrvaški krošnjari in smejo v posesti obeh pravic, izvrševati v Sloveniji le eno izmed njih, pri čemer jim je prosta izbira.

Z ozirom na interese narodnega gospodarstva v obče, stalne trgovine posebej in tudi v prid javne varnosti se bo odklonil vizum krošnjarskih knjižic nedomačinom, ker je še domačinov krošnjarjev preveč in so redno nedomačini oni, na katere se naša večina pritožb in ovadb.

V § 12. citiranega zakona so taksoativno naštetni vsi predmeti, s katerimi smejo trgovati krošnjari. Izvrševanje sejmarstva in krošnjarstva obenem naj se torej zabrani ter vsak prestop ek citiranega zakona naznani na srezko poglavarstvo. — Srezki poglavar: Dr. Gregorin I. r. <

Priobčujemo gornje s pozivom na vse gremije, da podvzamejo slično akcijo kakor jo je napravil brežiški gremij, ter da prosijo pristojna srezka poglavarstva, da z ozirom na interes legitimne trgovine in narodnega gospodarstva vobče odklanjajo vizum krošnjarskih knjižic nedomačinom ter da izdajo podrejenim organom inštrukcije, da le-ti strogo nadzirajo izvrševanje krošnjarskega patenta.

Izraba solčnih žarkov.

Da bi nam zmanjkalo za enkrat na zemlji kurilnih snovi, se nam še ni treba bati, tudi potomeci so za nedogledne čase še preskrbljeni, ampak človeškemu duhu in napredku že danes ne zadostujejo običajna sredstva za proizvodnjo toplote kot gonilne sile v industriji in prometu.

Poskusi, poseči po toploti solčnih žarkov za industrijske potrebe niso ravno novi, približno 200 patentnih prijav v raznih državah pričča, da se znanstveniki že dalj časa bavijo s tem problemom. Izumitelji takozvanih solčnih strojev so svoje iznajdbe postavili v Egiptu, Alžiru, v Kaliforniji in drugod, brez da bi se moglo o praktični porabljenosti teh naprav kaj posebnega poročati; ni se namreč posrečila popolna izraba solčnih žarkov. Šele najnovejši dobi je pridržan v tej panogi tehnike popoln uspeh z iznajdbo vseučilišnega profesorja dr. Adolf Marcuse v Berlinu.

Njegova konstrukcija omogoča praktično uporabo solčnih žarkov za proizvodnjo toplote v industrijske svrhe, kot nadomestilo vedno podražujočega se premoga. Znajdjalni iznajditelj je proučil vse do dandanes znane tozadevne priprave ter v duhoviti konstrukciji odstranil razne napake in pomanjkljivosti sličnih naprav, in res se mu je posrečilo sestaviti stroj, ki opravlja fiktivno vlogo proizvajalca industrijske energije.

Marcuseva iznajdba je po sijajno uspelih poskusih že pridobila razne mednarodne patente ter ima brezdvomno sijajno bodočnost.

Najvažnejše pri tem solčnem stroju je dejstvo, da se žarki popolnoma izrabijo. Zbirajo se skozi velike leče v poseben aparat, ki ga izumitelj sam imenuje »toplota past«. Solčni žarki razgrejejo v tej »pasti« stene posode, v kateri se takorekoč ujamejo.

Razgrete stene s primerno veliko površino oddajajo zbrano toploto olju, ki se nahaja okrog teh sten in kroži v

enakomernem toku skozi cevi, ki oddajajo omenjeno »past«.

Razgreto olje, o katerem je znano, da navzame mnogo več toplote, kakor druge tekočine, je potem napeljavano v parni kotel, kjer zopet razgreje vodo ter proizvede paro z visoko napetostjo. Ohlajeno olje se pretaka zopet avtomatično nazaj v opisani žarčni akumulator.

Bistvenega pomena za to konstrukcijo so seveda sledeče okolnosti: Če je solčna toplota, ki stoji na razpolago, v stanu nadomestiti sedanje gonilne moči v industriji, in če je naprava sploh gospodarsko rentabilna. Po nepristranskih izjavah strokovnih izvedencev sta oba vprašanja po izvršenih, vsestranskih poskusih brezdvomno ugodno rešena. Iznajdba je zastran svetovnih znanstvenikov v toplotni in strojni tehniki in strojnotehnični oziru sijajno presojena.

Če bi bilo treba skupno silo, ki jo rabimo na zemlji, proizvajati samo iz solčnih žarkov, bi zadostoval petstotni del Saharske puščave za te naprave, v številkah izraženo, torej površina 18.000 kvadratnih kilometrov, če računamo površje Sahare z 9 milijoni kvadratnih kilometrov.

Ugotovljeno je, da vsebujejo solčni žarki v celoti vsako sekundo toliko toplote, kolikor bi nastalo, če pogori skupno premogovno skladišče naše zemlje.

Samo na ekvatorskem pasu spuhti na leto 700 bilijonov kubičnih metrov vode po solčni toploti v zrak, približno toliko, kar bi vsebovalo morje evropskega površja 66 metrov globoko.

Izrabo Marcusovega stroja za celokupno svetovno tehniko je prevzela posebna družba »Heliodynamo Co. Ltd.« s sedežem v Londonu in stoji že z raznimi domačimi in tujimi podjetji v zvezi.

Heliodynamo je osnovana kot osrednje podjetje, kateremu se pridružijo filialke na celem svetu z namenom razširiti epohalno iznajdbo, ki obeta pravcati preobrat v vseh industrijskih in gospodarskih strokah.

Gozdno bogastvo Jugoslavije.

Jugoslavija ima 7.530.000 hektarov gozda, to je 33% njene površine in 41,8% njenega produktivnega sveta. Na prebivalca pride 620 m² gozda. 4.800.000 hektarov je listovnega gozda, 1.030.000 iglastega in 1.700.000 mešanega. 43% je last države, 31% čista privatna last, 26% pa last občin, cerkvene uprave itd. Vsako leto računajo, da prirastejo trije metri na 1 ha pri visokem gozdu, ki ga je 5,5 milijonov ha, in poldrugi meter pri nizkem gozdu, ki ga je 2 milijona ha, vsega skupaj torej okoli 20 milijonov. Državni gozdi dobijo na leto 10.650.000 metrov prirastka, pa ga niti malo ne izkoristijo v polnem obsegu; neizkoriščenih ostane več kot poltretji milijon metrov.

Kljub temu, da porabi vsak prebivalec 1.10 m zase, ostanejo še ogromne množine za izvoz. Grejo pa v prvi vrsti v Italijo, Avstrijo, na Grško in Francosko, v Švico in Nemčijo, na Angleško, Holandsko in v Turčijo. Izvoz gre v istem razmerju kvišku, kakor se zboljšujejo prometna sredstva. Leta 1921. je imela država iz državnih gozdov 49.155.000 dinarjev čistega dobička, leta 1923. pa skoraj še enkrat toliko. Z gozdnim gospodarstvom se peča 250 akcijskih družb, pa male gozdne industrije še niso prištete. Žag s parnim in električnim obratom je 302, majhnih žag z vodnim pogonom 2376, velikih tovarn za izdelovanje pohištva 12, manjših podjetij pa precejšnje število.

Pri izkoriščanju naših gozdov je na polovico soudeležen inozemski kapital.

Ali si že pridobil novega naročnika za „Trgovski list“?

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V to svrhu je treba, da se osnujejo praktične šole, ki jim dá država opremo ali pa plača strokovne učitelje ali pa oboje. Kak zasebnik ali kako društvo naj bi pa skrbelo, da se to delo razširi med narodom. Ta industrija se more osnovati ne samo v velikih mesih, ampak tudi v velikih industrijskih centrih, kjer delavske žene ne morejo dobiti dela v industriji. To velja predvsem za rudarske kraje v Sloveniji in Bosni.

V vsakem slučaju je treba, da se koš dosedaj ozira na to panogo industrije pri izdelavi carinske tarife in carinskih pogodb, do takrat, ko se ne okrepi in ne požene globokih korenin v narodu.

Naše proizvodnje dežnikov in solčnikov.

Proizvajanje dežnikov in solčnikov je razvito po vsej državi, predvsem pa v Beogradu, kjer je uspevalo pod zaščito carinske tarife.

V Beogradu obstojijo sledeče tovarne: 1. Tovarna Moše Avrama Mace, ki je prva uvedla to industrijo v Beograd in uživala posebne ugodnosti s pravico prostega uvoza materiala za izdelavo dežnikov in solčnikov. Ta tovarna proizvaja 7000 do 8000 ducatov raznih vrst. Bila je učitelj za vse istovrstne tovarne v Srbiji. 2. Tovarna dežnikov Spire Miloševića in Aćimovića, ki poleg manufakturnega dela proizvaja letno okoli 12.000 komadov, izmed njih 10.000 bombažnih in 2000 polsvilenih, zelo malo svilenih. Ima 6 delavcev. Obratovati je začela l. 1907. ter proizvajala s 15 do 25 delavci do 36.000 komadov. 3. Tovarna dežnikov Nisima D. Anafa, ki izdeluje letno okoli 5000 komadov proti desetkratni predvojni produkciji. 4. Koja Mandić, ki izdeluje letno 15.000 do 16.000 komadov od najpriprostejših do najfinejših. Zaposluje 8 do 10 delavk, dva delavca in dva vajenca. 5. Delavnica za izdelavo in popravilo solčnikov in dežnikov Aleksandra I. Tomaševića, ki izdela letno 6000 do 18.000 komadov. Sedaj zaposluje 8 delavcev in 32 delavk. 6. Delavnica Julke Pejaković-Dordetić, ki popravlja in dela samo za drobno prodajo. Letni potrošek Srbije se ceni na 500.000 komadov.

V Zagrebu obstojijo sledeče tvornice: 1. I. Jova in sin, 2. Julij Arbanas, 3. Stepan Cirveni in 4. Katica Cvečok. Računa se, da krijejo četrtino potrebe hrvatskega trga.

V Sarajevu obstoji ena tvornica za solčnike in dežnike. Letni potrošek Bosne in Hercegovine se ceni na 6000 do 8000 ducatov dežnikov in 2000 do 3000 ducatov solčnikov. Sedaj jih izdeluje Josip Baru v Adi in tvornica v Subotici. Baru zaposluje 6 delovnih moči.

V Dolnji Lendavi (Prekmurje) obstoji tvornica dežnikov d. d., ki izdeluje letno okoli 110.000 komadov, izmed njih 60% bombažnih, 30% polsvilenih in 10% svilenih. Predvojni produkcija je znašala 250.000 komadov. Zaposluje 55 delavcev. Če bi ne morala plačati na surovine enake carine kot na gotov dežnik, bi mogla proizvajati dnevno 1500 komadov in s tem kriti vso potrebo našega trga.

V Ljubljani obstoji tvornica solčnikov in dežnikov L. Mikuša, ki proizvaja letno 1550 ducatov, in sicer 1250 bombažnih preprostih, 250 ducatov finih polsvilenih in 50 ducatov popolnoma svilenih. Pred vojno je izdeloval 4000 ducatov, pa je izgubil odjemalce v Istri in na Gorenjskem. Zaposluje 19 delavcev. Poleg tega obstojijo delavnice v Celju in Mariboru.

Vsi proizvajalci so navezani na uvoz vseh surovin, razen lesenih.

Uvoz solčnikov in dežnikov je znašal leta 1920. 43.518 komadov v vrednosti 1.691.859 Din. Iz te nizke številke je razvidno, kako majhen je bil legalni uvoz, kako veliko pa tihotapljenje.

Da se bo ta industrija, ki more za-

posliti marsikatero žensko roko, razvila v naši državi, je potrebno: 1. določiti carine tako, da se ne plača za surovine, pač pa za gotov dežnik; 2. prirediti tečaje, predvsem v Sarajevu, kjer bi mogle muslimanke opravljati to delo doma. (Dalje prih.)

Trgovina.

Iščejo se kupci za dalmatinsko grozdje, vino, mošt in vinski destilat. Neka tvrdka v Dalmaciji išče kupca za reden odjem: a) grozdja v času od dne 1. do dne 15. septembra, poslanega v zabojih po 25 kg in naloženega na parnik v Rabu, b) kuhanega mošta v času od 1. do 30. septembra, c) desertnega vina s 17% alkohola v času od 1. do 30. septembra ter d) vinskega destilata v poljubnem času. Interesentom je naslov dobavitelja na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Za olajšanje našega izvoza na Španjo. Znano je, da je svoječasnno uvedla Španija poseben zakon, na podlagi katerega se blago, katero prihaja iz države z devalvirano valuto, carini s posebnim carinskim dodatkom v iznosu 70%. Naša vlada je te dni zopet intervenirala pri španski vladi in zahtevala, da se naše blago osvobodi plačanja carinskega dodatka.

Cene v avstrijski veletrgovini. Kakor smo že poročali, so se cene v avstrijski veletrgovini tekom meseca junija t. l. znižale povprečno za 6%. Izmed živih se je cena za domačo pšenico pri 1 kg znižala od 3400 na 3125 K, pri inozemski pšenici od 3675 na 3275 K, pri sladkorju od 10.800 K na 10.500 K, pri rižu od 5775 na 5675 K, pri pšenični moki od 5750 na 5650 K, pri svinjski masti od 22.400 K na 21.900 K in surovo inozemsko maslo od 72.500 K na 65.000 K. Cena se je povišala le za goveje meso in sicer od 23.000 K na 24.000 K.

Konkurzi in prisilne poravnave na Čehoslovaškem. Število prisilnih poravnav na Čehoslovaškem se je dvignilo od 150 v mesecu aprilu t. l. na 181 v mesecu maju t. l. V mesecu maju t. l. je bilo proglašanih poravnav na Češkem 89, na Moravskem in v Šleziji 49, na Slovaškem 39 in v Podkarpatski Rusiji 4. Premoženski položaj se je ugotovil v 177 primerih, in sicer aktiva na 47,1, pasiva pa na 101,3 milijonov kron. Konkurzov se je otvorilo v mesecu maju t. l. 53 (v mesecu aprilu t. l. 42): na Češkem 28, na Moravskem in v Šleziji 30, na Slovaškem 5. Premožanje se je ugotovilo v 41 primerih na 12,4 milj. kron napram 23,7 milijonom kron pasiv.

Italijanski trgovinski muzej na Dunaju. Pri italijanski trgovski zbornici na Dunaju se bo v najkrajšem času otvorila stalna razstava vzorcev italijanskih proizvodov, na kateri bodo razstavljeni tudi vzorci onih avstrijskih proizvodov, katere Italija običajno potrebuje.

Angleška trgovska bilanca se je tekom meseca maja povečala in je uvoz dosegel 122 milijonov Lst napram 89 milijonom v mesecu maju leta 1923. Izvoz je pa dosegel 170.025 milijonov napram 71.50 milijonom.

Ruski izvoz. Ruski izvoz je dosegel tekom meseca marca t. l. 479.851 ton v celokupni vrednosti 31.019.000 zlatih rubljev napram 364.170 tonam, odnosno napram 24.876.000 zlatim rubljem. Uvoz je dosegel 54.451 ton v vrednosti 12.019.000 zlatih rubljev napram 33.487 tonam, odnosno 12.480.000 zlatim rubljem v mesecu februarju t. l.

Olajšave na železnicah za posetnike Pražkega velesejma. Ministrstvo saobračaja je dovolilo na vseh jugoslovanskih železnicah posetnikom Pražkega velesejma, ki se bo vršil od 15. do 28. septembra t. l., 50% opust na vozniških listih, tako za odhod in povratek proti predpisani legitimaciji, katero izdaja uprava velesejma v Pragi. Te olajšave veljajo za vse osebe in brze vlake, razun Simplon Orient Expres. Ravnotako je ministrstvo saobračaja dovolilo 50% popust na normalni tarifi za razstavne predmete. Te olajšave veljajo od 11. septembra do 8. oktobra 1924.

Carina.

Razglas o uporabljanju minimalne tarife na blago iz Madžarske. Ministrstvo za zunanje posle je obvestilo z dopisom U br. 4722 z dne 30. m. m. generalno

direkcijo carin, da so se z madžarsko vlado izmenjale note o odločbi ministrskega sveta, ki se je izdala na predlog gosp. da ministra za trgovino in industrijo broj 5835-IV z dne 23. maja 1924 in ki se glasi: Na uvoz blaga iz Madžarske se pobirajo minimalne carine; uživati pa mora tudi naš izvoz v Madžarsko ob uvozu iste postavke madžarske minimalne tarife.

Carinjenje goveje živine pri izvozu. V beograjskem »Privrednem Pregledu« z dne 6. t. m. objavlja g. Jovan Acimović, špediter na Rakeku, »da tamošnja carinarnica ne priznava teže, ugotovljene na oddajnih postajah, ki je zabeležena na tovornem listu, kakor je to določila generalna direkcija carin, ampak tehta živino z vagonom in z vsem, kar je v njem, odbija pa taro vagona, ki je na vagonu zabeležena, dasi ni vedno točna, ker so se vagoni že pred davnim časom tarirali. Tehtanje živine na Rakeku ovira promet z Italijo. Zaradi tega je postajenačelnik carinarnice naprosil, da tehta živino v Logatcu, kamor naj se prenese tudi carinjenje živine. — Italijani uvažajo v glavnem mlado živino, od katere se plača carina po teži. Ker se pobira na to živino jako nizka carina, izgleda, da država pospešuje ta izvoz, katerega bi bilo treba v interesu narodnega gospodarstva ovirati.«

Denarstvo.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Naša kraljevina: 1 zlat dinar: 17-18 papirnatih dinarjev; Avstrija: 1 zlata krona: 14.400 papir. kron; Čehoslovaška: 1 zlata krona: 14.400 papir. kron; Italija: 1 zlata lira: 4-45 papir. lir; Rumunija: 1 zlata leja: 42 papir. let; Ogrska: 1 zlata krona: 17.600 papir. kron; Poljska: 1 zloty: 1.800.000 papir. mark; Nemčija: 1 zlata marka: 1 biljon papirnatih mark.

Ukinitev izjemnih ukrepov proti našim depotom v Avstriji. Pogoji za dvig zapore nad našimi depoti v Avstriji so v smislu konvencije, sklenjene med našo kraljevino in Avstrijo, nastopni: Ugodnosti konvencije more izkoristiti le oni, kdor je dne 5. aprila 1924 stalno prebival izven Avstrije, ako zahteva izročitev

depota najkasneje do 5. septembra 1924. Nadalje mora dokazati, da je državljani naše kraljevine in predložiti potrdilo političnega (policijskega) oblasti v področju svojega stalnega bivališča, katero potrdi poslaništvo (konzulat) avstrijske republike, da ni dne 5. aprila 1924 stalno bival na avstrijskem ozemlju. Juridične osebe morajo dokazati, da imajo svoj sedež v naši kraljevini. Končni rok za izročitev depotov objavi »Wiener Zeitung«. Prenos avstrijskih vrednostnih papirjev, ki se glase na izplačilo v zlatu, srebru avstrijske ali kake druge tuje veljave, se dovoli le, ako lastnik dokaže, da si jih je pridobil najkasneje do dne 10. septembra 1919. Nefundirane avstrijske predvojne obligacije, ki niso označene s štampiljko »Oe«, se izročijo šele, čim se pregledajo sezname, katere predloži naša kraljevina.

Kovanje čehoslovaških cekinov za zasebni račun. Čehoslovaško finančno ministrstvo je dovolilo, da se smejo kovati izza dne 1. julija t. l. cekini za zasebni račun iz zlata, katerega stavi na razpolago naročnik. Državni novni urad in glavni puncovni urad v Pragi zamenjata cekine za zlato vsake vrste. Pristojbina za kovanje znaša 5 šK za komad.

Davki in takse.

Davčno okrajno oblastvo Celje razglašajo. V smislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924-25 (Ur. list št. 43-140 iz leta 1924) se daje v splošno vednost: 1. V času od 17. do 31. julija 1924 bodo v uradnih prostorih pristojnega davčnega urada in pri davčnem okrajnem oblastvu v Celju razgrnjeni izkazi o predpisu dohodninskega in rentnega davka za leto 1923. 2. Davčni zavezanci bodo ob enem še individualno obveščeni s posebnim obvestilom v višini predpisane dohodnine in rentnine potom pristojnega občinskega urada, ki bo vsakemu dostavil tozadevno obvestilo v teku 8 dni pred razgrnitvijo izkazov. 3. Rok za vložitev prizivov zoper odmero teh davkov poteče s 15. avgustom 1924 neodvisno od tega, ali in kdaj je dostavilo županstvo posebno obvestilo. Prizive je kolekovati s kolekom za 20 Din, prošnje za naznanilo odmerne podlage pa s 5 Din.

sikh in železniških organov pretovori iz parobrodov v železniške vozove. V tem primeru morajo stranke predložiti tovrstne liste najprej carinarnici, da jih carinarnik predpisom primerno zaznamuje ter v nadaljnjo odpremo izroči železnici. 3. Istotako je postopati s carinsko provozno robo, ki dospe s parobrodi v to pristanišče. 4. Izvozne carinske pošiljke, predane v postaji Sušak na odpremo za inozemstvo, se tam ocarinijo le, ako njihovo ocarinjenje izzovejo stranke same. — Sprejemanje in odprema pošiljk v svrhu prevoza po obalnem tiru med Sušakom in Reko ali obratno se izvrši le, če stranka v tovrstnem listu predpiše pravce upotenja »via Bakar« in plača vozarino za fiktivno prevoženo pot. — Na progi Belj Manastir—Baranjsko Petrovo selo je promet še nadalje ukinjen. — II. Inozemstvo: Ponovne predaje v postajah Postumia Grotte (doslej Postumia) in Tarvisio niso dovoljene. Pošiljke, namenjene za ponovno predajo, se morajo predati za postajo Postumia trz. succursale Prestranega Mattegna, kjer se nahajajo carinski in veterinarski uradi. — Sprejemanje in odpošiljanje goveje živine za Italijo preko Rakeka je dovoljeno samo za klavnico v postajah Trieste S. Sabba, Trento, Torino, Milano, Venezia, Genova, Roma, Firenze in Napoli, ako ima izvoznik uvozno dovoljenje kraljeve italijanske vlade. — Sprejemanje in odpošiljanje goveje živine za Italijo preko Bistrice Boh. jezera je ukinjeno. — III. Splošno. A. Sprejemanje in odpošiljanje (upotenje) pošiljk v primeru stalne transportne omejitve po pomožni poti, za katerokoli postajo ali progo, v kolikor ni za izvestne primere drugače odredeno, ni dovoljeno tudi tedaj, ako to zahteva stranka v tovrstnem listu. Pošiljke se morajo upotiti in odpremljati samo v pravcu, ki je označen v »Propisniku za upučivanje«. Ako je ta pot omejena, se ne sme prevzeti pošiljka na odpremo po dotični ali po pomožni poti. — B. V Ljubljani gl. kol. se carinijo vse izvozne pošiljke, ki imajo v tovrstnem listu pošiljateljjev predpis za izvozno »Ocarinjenje v Ljubljani gl. kol.« ali pomanjkljivo označbo »Ocarinjenje v Ljubljani«, ravnotako pošiljke za izvoz preko Postojne brez označbe glede carinjenja ter končno izvozne pošiljke, ki se morajo ocariniti v Ljubljani gl. k. vseh carinskih predpisov. V Ljubljani gor. kol. se ocarinijo samo one pošiljke, ki so namenjene za izvoz preko Jesenic ali Bistrice Boh. jezera ter so vsled pošiljateljjevega predpisa v tovrstnem listu odredene za izvozno ocarinjenje v Ljubljani gor. kol. Morebiten strankin predpis v tovrstnem listu za stran obave carinjenja po gotovi osebi bi bil odveč, ker ima železnica svoje posrednike na obeh kolodvorih in ni dolžna upoštevati takega predpisa. — C. Z veljavnostjo od 1. junija 1924 je izvozno carinjenje pošiljk v Bistrici Boh. jez. za smer v Italijo omejeno tako: V Bistrici Boh. jez. se smejo cariniti samo pošiljke iz postaj proge Dobrava-Vintgar—Bistrica Boh. jez. za izvoz preko Podbrda, dočim se mora izvozno carinjenje vseh pošiljk iz drugih postaj vršiti brezpogojno najkasneje na Jesenicah. Zato se ne smejo prevzemati v postajah pred Jesenicami tovrstni listi s pošiljateljjevim predpisom za izvozno ocarinjenje v Bistrici Boh. jez. —

jakov in dijakinj (89 in 39). Od teh dijakov in dijakinj je bilo ocenjenih z izvršnim uspehom 11, z dovoljnim 53, z zadostnim uspehom 26, z nezadostnim uspehom 3. Ponovljajni izpiti so dovoljeni 29 dijakom oz. dijakinj. Vsled bolezni je bilo neizprašanih 6. Definitivno vpisovanje v I. letnik ter začetek pouka javi ravnateljstvo pravočasno potom listov in z razglasom na uradni deski akademije.

Razno.

Minister trgovine in industrije na potovanju. Minister trgovine in industrije g. Krizman in dr. Stojadinovič potujeta te dni v Hrvaško Primorje, na to na Sušak, v Bakar, Cirkvenico, Kraljevico in Senj ter bosta v teh krajih imela konference z gospodarskimi krogi.

Likvidacija pokrajinske uprave za Slovenijo. Uradno se razglašajo, da je minister notranjih zadev ukinil predsedništvo pokrajinske uprave za Slovenijo ter poveril likvidacijo pokrajinske uprave za Slovenijo, v kolikor še ni izvršena, velikemu županu v Ljubljani. Posle predsedništva pokrajinske uprave in likvidacije te uprave vrši veliki župan ljubljanske oblasti.

Izvršljivost sodb vseh sodišč v državi. Kasacijsko sodišče je odredilo, da morajo izvrševati vsa sodišča v državi vse sodne odloke, sklepe in razsodbe vseh sodišč v državi, naj si bo v Srbiji, Hrvatski ali Sloveniji. Kasacijsko sodišče je motiviralo svoj sklep s tem, da obstaja pravno in formalno le ena edinstvena država in da se morajo potemtakem ravnati vsa sodišča v vseh pokrajinah po tem tja od izenačenja zakonodajstev, ki jih je v naši državi šest. Dosedaj so se dogajali slučajji, da sodba enega sodišča v drugem delu države ni mogla biti izvršena, ker obstoja tam drugačno zakonodajstvo.

Ustanovitev jugoslovanskega konzulata na Reki. Naša vlada ustanovi na Reki generalni konzulat. Za generalnega konzula bo imenovan Filip Dobričić.

Kredit ministrstva gradjevine. Ministrstvo gradjevine je odobrilo kredit v iznosu 1.200.000 Din za zgradbo vojašnice na aerodromu v Skoplju.

Državni dečji domovi. »Službene Novine« prinašajo pravilnik o državnih dečjih domovih, njih namenu, njih ureditvi, o njih strokovnem in pom. osebju, o upravi in gospodarstvu. Državni dečji dom sprejema otroke, katere mu pošilja na stalno ali začasno vzgojno oblastna zaščita ali ministrstvo socialne politike. V dom se sprejemajo otroci preko celega leta. Izjemoma in po mogočnosti se bodo sprejemali tudi otroci proti plačilu. Vsak gojenec, ki bo sprejet v dom, bo dobival stanovanje, hrano, obleko, obutev, zdravljenje, šolsko in vso drugo vzgojo. Dom mora imeti potrebno število spalnic, kuhinjo, jedilnico, sobo za zabavo, za učenje, ambulanco, kopalnico in umivalnico, oddelek za skladišče itd. Spalnice, učilnice in delavnice morajo biti najsvetlejši, najprostranejši in suhi prostori. V domovih, v katerih mora biti zbog izjemnih razmer tudi učilnica, podučujejo strokovni učitelji. Za gospodarsko vzgojo gojencev se smejo v domovih napraviti tudi delavnice, v katerih bo nastavljeno sposobno strokovno osebje. V domovih za ženske se bodo mogle posamezne gojenke po naklonjenosti in sposobnosti pripravljati tudi za domače gospodinjstvo: kuhanje, šivanje itd. Tekom poletja, za čas šolskih počitnic, bodo smeli gojenci za gotov čas oditi tudi na svoj dom na dopust. Pravilnik vsebuje tudi kazenske določbe, ki so predvidene za neubogljive gojence. Vsak gojenec d. biva, dokler je v staležu doma, predpisano obleko iz domačega skladišča. Hrana se izdaja po taksah, katere predpisuje minister za socialno politiko in po jedilnem listu, katerega predpisuje uprava doma. Alkoholna pijača je v domu prepovedana.

Indeksna številka za preživljanje na Ogrskem. Koncem meseca junija t. l. je znašala indeksna številka za preživljanje na Ogrskem 21,87kratni mnogokratnik predvojnih cen. Napram cenam koncem meseca maja so se cene tekom meseca junija t. l. podrazile za 6,57%.

Čehoslovaško-italijanska pogodba o prisrčnem sodelovanju med tema dvema državama se bo že danes 9. julija objavila in se glasi: Vlada Čehoslovaške

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

Promet.

Paroplovne zveze z Ameriko. Tekom meseca julija in avgusta odpotujejo, kakor javlja »Intercontinentale« d. d. v Ljubljani, sledeči parniki iz Trsta v severnoameriška pristanišča: dne 12. julija »Columbia«, tovorni parnik v Njujork; dne 15. julija »Presidente Wilson«, potniški parnik v Njujork; dne 2. avgusta »Alberta«, tovorni v Njujork; dne 14. avgusta »Martha Washington«, potniški v Njujork, dne 16. avgusta »Laura«, tovorni v Njujork; dne 30. avgusta »Lucia«, tovorni v Boston in Njujork.

Tržaški pristaniški promet v mesecu aprilu t. l. V tržaško pristanišče je došlo po železnici v mesecu aprilu t. l. 1.000.350 q blaga (v mesecu aprilu leta 1923.: 816.539 q), iz pristanišča pa se je odpeljalo po železnici 1.422.812 q (630.265 q), skupaj 2.423.167 q (1.446.796 stotov). Promet se je torej letos povišal za 976.371 q, to je za 67%. Razmerje med uvozom in izvozom se je obrnilo. Sedaj Trst več izvažajo v zaledje nego uvažajo, dasi tudi uvoz izza političnega preobrata stalno narašča. Na uvozu v Trst po železnici so v glavnem udeležene nastopne države: Italija 334.488 q, Avstrija 253.359 q, Čehoslovaška 221.490 q, Jugoslavija 138.667 q in 1138 komadov, Ogrska 31.690 q in Nemčija 17.955 q. Iz Trsta pa se je izvozilo v mesecu aprilu t. l.: na Čehoslovaško 446.326 q, v Avstrijo 341.935 q, v Italijo 312.799 q, v Jugoslavijo 112.935 q, v Nemčijo 82.370 stotov, na Ogrsko 82.363 q.

Transportne omejitve. Pričenši s 1. julijem 1924 veljajo do preklica slede-

če transportne omejitve: I. Jugoslavija. Za postajo Zagreb Sava loco in Zagreb gl. kol. veljajo kot stalna transportna omejitev določbe »Propisnika za upučivanje točka C«. Izjeme: Na postaji Zagreb gl. kol. se carini prtljaga, brzopokvarljiva ekspresna in brzovozna roba, kakor je to sveže sadje, zelenjava, žive cvetlice, ribe, kvas, novine itd. Ostala carinska roba se carini na postaji Zagreb Sava. — Robni promet s postajo Fiume pristanišče Thon de Revel še ni otvorjen. (Celokupni robni promet s postajo Fiume loco SHS je otvorjen od 16. maja 1924. Na ti postaji se lahko carinijo vse pošiljke). — V Bakar se smejo nakazovati le pošiljke, katerih ocarinjenje obavi stranka sama. Take pošiljke morajo biti železniško odpravljene v Bakar in tam raztovorjene. — Na postaji Sušak je pričeni od 16. maja 1924 dovoljeno cariniti vse uvozne, izvozne in provozne carinske pošiljke pod temi-le pogoji: 1. Prtljaga, ekspresna in komadna carinska roba, ki se uvažajo iz inozemstva po železnici in je nakazana v ocarinjenje na to postajo, se prepelje na stroške stranke k carinarnici v mesto, kjer se ocarini. Carinska roba v vozovnih tovorih se ocarini ali v vozovih samih na postaji, ali v carinskem skladišču ob pristanišču, kadar se mora raztovoriti po nalogu carinarnice ali iz drugih vzrokov. 2. S parobrodi v pristanišče postaje Sušak dospela carinska roba, ki je namenjena za notranjščino naše kraljevine in se mora na predlog stranke v tovrstnem listu ocariniti na kateri drugi železniško carinski postaji v notranjščini, se pod nadzorstvom carin-

Strokovno šolstvo.

Abiturijentski tečaj na državnih trgovski akademiji v Ljubljani. Ta tečaj je obiskovalo 43 slušateljev in slušateljic (39 in 4). Priglašenci za abiturijentski tečaj 1924-25 se sprejemajo celi mesec september in prva dva dneva oktobra. 3. oktobra se prične redna predavanja. Pogoj za vstop je višji tečajni izpit (matura) popolnih srednjih šol, tehniške srednje šole v Ljubljani in nautičnih akademij kraljevine SHS.

Državna trgovska akademija v Ljubljani. Ta zavod, katerega so letos zapustili prvi absolventi četrtega letnika, je štel koncem drugega semestra 128 di-

republike in vlada Njegovega Veličanstva kralja Italije sta v svrhu zasiguranja miru in v želji, da sodelujeta na konsolidaciji razmer v Evropi in njeni gospodarski povzdigi ter trdno odločeni, da zasigurata z mirovnimi pogodbami ustanovljeni mednarodni in policijsko-pravni red, sklenili sledečo pogodbo o prisrčnem sodelovanju kot naravna posledica obveznosti, ki vežejo obe, pogodbo sklepajoči strani in obojestransko spoštovanja lastnih pravic. 1. Visoka pogodbenika se bosta za primer, ako smatra soglasno, da sta ogrožena ali da moreta biti ogrožena, sporazumeta o primernih ukrepih za zasiguranje skupnih interesov. 2. Obe visoki strani se zavzujeta obojestransko k medsebojni podpori in sodelovanju za ohranitev stanja, ustvarjenega z mirovnimi pogodbami v St. Germainu, Trianonu in Neuillyu, da se upoštevajo obveznosti, nahajajoče se v imenovanih pogodbah in zagotoviti njihova izvedba. 3. Pogodba je sklenjena za pet let in se eno leto pred pretekom ali odpove ali podaljša. 4. Pogodba se v smislu člena 18. sporoči Zvezi narodov in ratificira. Ratifikacijske listine se izmenjajo v Rimu. 5. Pogodba stopi v veljavo takoj po ratifikaciji.

Prekop med Anglijo in Francijo. Mac Donald je v zbornici dne 7. t. m. izjavil, da angleška vlada ne soglašala z načrtom prekopa med Anglijo in Francijo pod kanalom La Manche.

Razstava proizvodov industrije za izdelavo pijač. V Berlinu se vrši od 16. do 19. septembra t. l. velika strokovna razstava proizvodov industrije za izdelavo pijač.

Angleški kapital za obnovo rumunskih železnic. Bivši generalni direktor rumunskih državnih železnic Pretorian bo potoval, kakor se piše, v kratkem času v London v svrhu pregovorov z ondotnimi finančnimi krogi glede sodelovanja angleškega kapitala pri obnovi rumunskih železnic.

Agrarna reforma v Rumuniji. V stari rumunski državi in v Besarabiji je smatrati agrarno reformo za zaključeno; oboje je končano: razlastitev in pa razdelitev med kmete. Na Erdeljskem in v Bukovini delo še ni končano. V stari Rumuniji je zadela razlastitev 4757 posestev; odvzeta zemlja se je oddala 363.840 kmečkim rodovinom. Razlastili so pa: 1.496.539 ha zasebnega posestva, 413.724 ha domen, 102.431 ha posestva inozemcev, 41.602 ha posestva odsotnih lastnikov, 160.146 ha državnih posestev, zraven še 167.264 ha kulturnega in 226.684 ha pašnega areala, skupaj 2.608.690 ha. — V Besarabiji je zadela razlastitev 4258 posestev v skupni izmeri 1.785.953 ha, odvzeta zemlja se je oddala 228.311 kmečkim obiteljim. Razlastili so pa 1.098.000 ha njiv, 198.000 ha gozda,

116.000 ha pašnikov itd. Na vsakega kmeta pridejo v Rumuniji in Besarabiji skoraj 4 ha, na Erdeljskem dosedaj 1,6, v Bukovini 0,9 ha. Pa, kakor rečeno, tukaj razdelitev še ni zaključena. — Nekdanjim veleposestnikom so pustili: v Besarabiji do 100 ha, v stari Rumuniji do 500 ha, na Erdeljskem 200—300 ha, v Bukovini 100—200 ha, kakor je pač svet. Veliko razliko opazimo: besarabskim kmetom se hočejo prikupiti že zaradi bližine sovjetske Rusije; domačim bogatašem se nočejo preveč zameriti. — Vpliv razdelitve na poljedelstvo nam kaže ta-le tabela, ki izkazuje hektare posejanega sveta, in sicer samo za staro Rumunijo:

	1920	1921	1922
Pšenica	2.020.710	2.488.335	2.615.010
Ječmen	1.400.173	1.569.364	1.746.808
Oves	966.403	1.229.006	1.319.030
Koruza	3.295.418	3.443.990	2.384.438

Koruza je šla za korist drugim vrstam nazaj.

Gibanje brezposelnosti v Avstriji. V letu 1923. je bilo v Avstriji meseca januarja brezposelnih 167.227 oseb, februarja 167.417, marca 152.828, aprila 132.144, maja 109.044, junija 92.789, julija 87.155, avgusta 83.891, septembra 78.801, oktobra 75.809, novembra 77.782, decembra 98.050; v letu 1924. pa januarja 119.766, februarja 125.783, marca 106.910, aprila 84.180 in maja 68.475.

Letošnji pridelek žita v Italiji. Ministrstvo za državno gospodarstvo poroča, da bo letošnji pridelek žita — kakor je bilo mogoče ugotoviti na podlagi površne cenitve — srednje dober; ceni se na 48 milijonov stotov. V severnih pokrajih nah Italije bo pridelek dosti boljši kot v južnih pokrajinah, kjer je v mesecih maju in juniju škodovala žitu huda suša.

Van Kaster kakao. Kakor nam poročajo, se je posrečilo pridobiti ljubljanski, s svojimi »Adrijas«-izdelki dobro znani tvrdki F. Šibenik glavno zalogo tega izbornega holandskega kakao-a za vso Jugoslavijo. Vsi oni, ki so imeli priliko okusiti slast tega nad vse priljubljenega kakao-a dosedaj le v inozemstvu, bodo znali ceniti to pridobitev za naš trg, ostalim pa se bo nudila prilika spoznati kakao, ki uživa radi svojega izrednega okusa in nepresežne izdatnosti največjo priljubljenost v vseh boljših gospodinjstvih inozemstva. Opozarjamo na oglase, ki bodo izšli v našem listu, gg. trgovce pa, da si ga čimprej nabavijo, da zamorejo svojim odjemalcem nuditi čimprej za izborni produkt v nakup.

Tržna poročila.

Živinski sejem v Mariboru. Dne 8. t. m. se je prignalo na sejem 8 konj, 9 bikov, 280 volov, 411 krav in 14 telet, skupaj 722 komadov; prodalo se je bli-

zu polovice. Cene so bile sledeče (Din za kg žive teže): Debeli voli 13—13,50, poldebeli 11—12,50, plemenski 8,25 do 10,50; biki za klanje 10—13,25; krave za klanje (debele) 9,75—11,25, plemenske 8,75—9,75, klobasarice 7,25—9,75, molzne 8,75—9,75, breje 8,75—9,75; mlada živina 10—14.

Cene mesu v Mariboru. (Cene Din za kilogram): Volovsko meso I. 25—27, II. 22—24; meso bikov, krav in telic 19—21; telečje meso I. 25—28, II. 21—24; svinjsko meso 22,50 do 35.

Tržaški trg. Seno 36 lir za q, slama 32 lir oves 93, teletina 800—860, koštrunovina 650, žive kokoši 16—30 lir komad, petrolej 2 liri za kg, klobuki 30 do 85 lir komad, obleka kompletna 180 do 650 lir, obuvalo 40—120 lir par; živila: sveže meso 7,60—8,80 lir kg, telečje 8 do 10 lir, sveža svinjina 10,40—14 lir, prekajena svinjina 14—16 lir, mleko 1,40 do 1,70 lir za liter, svinjska mast 8,80 do 10,40 lir kg, slanina 8,40—10,40 lir, jajca (komad) 50 do 60 centesimov, moka bela 1,40—2,20 lir kg, riž 2—3,60 lir, fižol 2,60—4,40 lir, novi grah 1,20 do 2 liri, novi krompir —,66 do 1 lire, sladkor 6—6,80 lir, črešnje 2,40—3,20 lir, novi fižol v stroju 1,20—2,80 lir.

Dunajski živinski sejem (dne 7. jul.). Dagon celokupno 2693 komadov, od katerih pripade na našo državo 448, na Rumunsko 1236, domačih 489, na madžarsko 433 in na Češkoslovaško 87. Cene so notirale: volji prvega razreda od 15.500—17.000 za kg žive teže; srednji voli 11.000—14.500; biki 12.000 do 18.000; krave 11.000—14.500; suha živina 9500—11.500 za kg žive teže. Uvozna in izvozna dovoljenja so na razpolago.

Trg z mastjo in prekajenim mesom. Zunanja tržišča razen italijanskega pokazujejo v zadnjem času slabljenje cen. Cene na italijanskem in našem trgu pa so bile čvrste. Na naših trgih so bile prošle teden nastopne povprečne cene: debela slanina 36, sveža slanina 34, papricirana 33, industrijska mast v sodih 30—32 z 2 odst. prbitka za ambalažo, čista domača mast 33,5 (v podrobnosti razprodaji 36,5), dobra gnuj 48, cesarsko meso 33, krakovske klobase 33, kranjske 33, mortadele 34, pariška klobasa 33 Din za kg vse na debelo.

Dobava, prodaja.

Dobava mesa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 11. julija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave mesa za ljubljansko garnizijo.

Dobava nafte in strojnega olja. Električna centrala na Cetinju razpisuje dobavo enega vagona nafte in 600 kg strojnega olja.

Dobava raznega materiala. Pri oddelku za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 28. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave kovinskega materiala, usnjatih jermenov, električnega materiala, asbestnega škrijlavca in raznega gradbenega materiala za pomorski arzenal in gradbeno upravo v Tivtu.

Oddaja gradbenih del pri ureditvi magacina za oves v Zagrebu. Pri inženirskem oddelku komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 24. julija t. l. ofertalna licitacija glede oddaje gradbenih del pri ureditvi magacina za oves v Zagrebu.

Oddaja del za razširjenje postaje Šebesič. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 28. julija t. l. ofertalna licitacija glede oddaje del za razširjenje postaje Šebesič.

Dobava žične vrvi. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 20. julija t. l. ponudbe glede dobave 1600 m žične vrvi.

Dobava raznih kemikalij. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 28. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih kemikalij.

Dobava terpentina in sikativa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 29. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 13.000 kilogramov terpentina in 7000 kg sikativa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, poselnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri post. ček. zavodu št. 13.108

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. I.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši živalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse pomembne dele za vse sisteme. En gros!

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelo vodov. — Kopalniške in klosatne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Zidarske in slikarske čopiče, vsakovrstne ščetke

ter razna omela nudi

Tovarna ščetk in čopičev

A. REBOLJ

Medvode

Preska 32, (Slovenija)

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin da dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

JUGO EKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Ekspert LJUBLJANA Import

Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga mlina „UNION“ Osijek

TRGOVINA

s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

Malinovec

pristen, naraven
1 kg 20 dinarjev

nudi

lekarna dr. G. Piccoli v Ljubljani

Jermena za cepe,

gože, biče (gaižle), jermena za čevlje, tržaške bičevnike, molvoz (špaga), šmis, čevljarsko prejo, čopiče za beljenje in pleskanje ter razne krtače kupite najceneje v veletrgovini Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

Dalmatinski Portland cement svetovne znamenje

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.